

קבוצת מחקר: קרקוב עד למברג

פרויקט מחקר אישי – ספרות שמות גיטין במאות ה"ז – י"ח // רפאל קרויזר

דו"ח התקדמות 9.2018 – 3.2018

במהלך תקופה זו שכללתי את עבודת המחקר ולצד כתיבת מבוא המתאר בקווים כלליים את התמונה המשתקפת מתוך עבודת המחקר, עוד הוספתי פרק שלם שעוסק בבירור היסטורי חברתי של סוגיית שמות המקומות שהעסיקה את רבני גליציה במהלך המאות ה"ז עד הי"ח. לצד שמות האנשים ונשים נכתבו בגט גם שמות הערים והנהרות דבר שהצריך בירור יסודי של שם העיר. אנחנו מוצאים דיונים ערים בין הפוסקים על היחס לשמות הנקבעים על ידי השלטונות הנוכריים וניסיונותיהם לייצר טריטוריה יהודית הקובעת את שמות המקומות. כמו כן עמדתי בהרחבה במהלך המחקר על ההבדלים במצב הרבנות בין רבני הערים לרבני הכפרים כפי שבאו לידי ביטוי בפולמוסים ודיונים בתחומי הגיטין. כאשר השלב האחרון של המחקר עסק בקריאות רבניות לשימור הדינמיות של התחום ויצירת אורתודוקסיה יוזמת ולא קפואה.

לצד העיון בנושאים אלו, עסקתי במסגרת תכנית הלימודים בדרכים השונות של יחסם של קוראים לטקסטים ודרכי עיצוב הספר במאה הי"ח. כתבתי מחקר מקיף על ביקורת רבנית כנגד הדפסת ספרי הלכה במהלך המאה הי"ח ועמדתי על רצונם של ראשי ישיבה לשמר את הפלפול האוראלי במתכונתו כנגד מגמות הדפוס שהוסיפו להתפשט בתקופה זו. במהלך המחקר חשפתי קולות מודחקים של מבקרי הדפוס ותיארת את השלכות הדפוס על החברה המסורתית בתחומי בית המדרש ודרכי ההוראה בו.

בנוסף לעבודת המחקר לסיום התואר השני אשר הוסיפה להתגבש ולהתקדם וכתביבת העבודות, הרציתי בפני פורום חוקרים במסגרת המכון לחקר יהדות גליציה ובוקבינה על עיצוב השם העברי ושם הלעז כפי שבא לידי ביטוי במצבות שהשתמרו בעיירות ואשר משקפות את המתחים הפנימיים בקהילות היהודיות בשאלות אלו.

כמו כן עבודת המחקר שכתבתי עברה בתקופה זו את ביקורתו של פרופ' משה הלברטל שסייע בידי רבות בהבנת ההשלכות המושגיות של המהלכים העיקריים שביצעו פוסקי ההלכה בדרכי עיצובה של ספרות 'שמות גיטין', דבר שהעשיר רבות את עבודת המחקר.

תקוותי להגיש בקרוב את עבודת המחקר לשיפוט והערכה.